

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 175/2023-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou HKP Legal, s. r. o., Križkova 9, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Peter Kubovič, proti postupu Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Pc 5/2019 a proti postupu Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Pc 1/2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 2. júna 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom všeobecných súdov v konaniach označených v záhlaví tohto uznesenia. Súčasne žiada prikázať Okresnému súdu Bratislava IV (ďalej aj „okresný súd“) konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov a navrhuje, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v celkovej sume 1 730 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh a na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľ podal 12. marca 2019 Okresnému súdu Bratislava II návrh „na zrušenie doložky právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku Okresného súdu Bratislava II č. k. 28 P 330/2009 z 21. septembra 2012 v časti úpravy styku a výživného na maloleté dieťa“. Okresný súd Bratislava II po výzve sťažovateľovi na odstránenie väd podania uznesením č. k. 26 Pc 5/2019-20 z 20. mája 2019 podanie sťažovateľa a jeho doplnenie odmietol.

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), rozhodujúc na základe odvolania sťažovateľa, uznesením z 13. septembra 2019 zrušil uznesenie Okresného súdu Bratislava II o odmietnutí

podania a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení uviedol, že z obsahu podaného návrhu v spojení s jeho doplnením je zrejmé, že vôľou navrhovateľa je, aby bolo rozhodnuté o zrušení jeho vyživovacej povinnosti k oprávnenej ako plnoletému dieťaťu.

4. Okresný súd Bratislava II po vrátení veci určil termín pojednávania na 18. február 2020, ktoré bolo z dôvodu školenia zákonného sudcu zrušené a nový termín pojednávania bol určený na 7. apríl 2020, ktorý bol taktiež zrušený, ale už z dôvodu zamedzenia šírenia ochorenia COVID-19. Ďalší termín pojednávania súd určil na 20. august 2020, ktoré bolo prvým vykonaným pojednávaním vo veci od podania návrhu. Pojednávanie bolo odročené na 10. december 2020 z dôvodu vykonania dopytu na okresnom súde, tento termín bol následne zrušený bez uvedenia dôvodu. Dňa 8. decembra 2021 došlo z dôvodu prerozdelenia agendy k prideleniu veci novej zákonnej sudkyňi. Vec bola následne 12. januára 2022 postúpená okresnému súdu ako miestne príslušnému súdu a z potvrdenia podateľne vyplýva, že spis mu bol doručený 13. januára 2022 a bola mu pridelená sp. zn. 11 Pc 1/2022.

5. Okresný súd nesúhlasil s uvedeným postupom, a preto vec 25. januára 2022 predložil krajskému súdu, ktorý uznesením z 9. februára 2022 rozhodol, že na prejednanie a rozhodnutie veci vedenej pôvodne na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 26 Pc 5/2019 o zrušenie výživného plnoletej osoby je miestne príslušný okresný súd, ktorý konanie vedie pod sp. zn. 11 Pc 1/2022. Po vrátení veci z krajského súdu sa 24. mája 2022 uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 19. júl 2022 z dôvodu doplnenia dokazovania. Na základe žiadosti sťažovateľa o zrušenie termínu pojednávania z dôvodu choroby súd určil nový termín na 27. september 2022, ktorý bol taktiež zrušený, tentoraz z dôvodu ochorenia zákonnej sudkyne. Dňa 11. októbra 2022 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok a návrh sťažovateľa bol v celom rozsahu zamietnutý. Sťažovateľ, ktorému bol rozsudok doručený 25. novembra 2022, sa bránil podaním odvolania, ktoré bolo 12. januára 2023 zaslané oprávnenej spolu s výzvou na vyjadrenie a opätovne 10. februára 2023 z dôvodu neúspešného doručenia.

6. Z predloženého súdneho spisu ďalej vyplýva, že na základe výzvy krajského súdu bol predmetný spis od 8. decembra 2022 do 22. decembra 2022 zapožičaný ku konaniu krajského súdu pod sp. zn. 20 CoP 175/2022 a 10. februára 2023 bol predložený ústavnému súdu v aktuálne prejednávanej veci.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti argumentuje, že v napadnutých konaniach dochádza k zbytočným prieťahom, pretože od podania jeho návrhu uplynulo viac než 38 mesiacov (ku dňu podania ústavnej sťažnosti, pozn.) bez toho, aby bolo vo veci meritórne rozhodnuté. Podľa jeho názoru ide o bežnú, skutkovo a právne nenáročnú vec. Zdôrazňuje, že je potrebné posudzovať celkovú dĺžku konania, ktorú považuje za neprimeranú, a postup všeobecných súdov vnímať ako jeden celok. Neefektívnu činnosť vidí v tom, že Okresný súd Bratislava II odmietol jeho podanie bez relevantného dôvodu, čo napokon potvrdil krajský súd v zrušujúcom uznesení, v dôsledku čoho podľa sťažovateľa došlo k predĺženiu konania a vzniku prieťahov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Bratislava II a postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní o návrhu sťažovateľa na zrušenie výživného na plnoleté dieťa.

9. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu označeného práva postupom Okresného súdu Bratislava II:

10. Jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

11. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06, IV. ÚS 237/09, II. ÚS 290/09, IV. ÚS 42/2010, II. ÚS 445/2016, II. ÚS 751/2017, IV. ÚS 632/2018) sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a obdobne aj právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi (v tomto prípade Okresným súdom Bratislava II) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva postupom všeobecného súdu, ústavnej sťažnosti nie je možné vyhovieť a ústavný súd ju spravidla odmietne pre zjavnú neopodstatnenosť už pri predbežnom prerokovaní.

12. Z predloženého súdneho spisu vyplýva, že konanie vedené Okresným súdom Bratislava II pod sp. zn. 26 Pc 5/2019 sa skončilo 12. januára 2022 postúpením veci okresnému súdu, resp. právoplatnosťou uznesenia krajského súdu z 9. februára 2022, teda ešte pred podaním ústavnej sťažnosti (2. júna 2022, pozn.). Z uvedeného je zrejmé, že v čase jej podania konal v právnej veci sťažovateľa Okresný súd Bratislava IV a Okresný súd Bratislava II už v tom čase nemohol ovplyvniť priebeh napadnutého konania, a preto ani porušiť namietané právo sťažovateľa. Postúpením veci okresnému súdu a aprobovaním tohto postúpenia zo strany krajského súdu

ako súdu nadriadeného už Okresný súd Bratislava II vykonal všetky relevantné úkony smerujúce k prejednaníu veci miestne príslušným súdom.

13. K argumentácii sťažovateľa, že postup všeobecných súdov tvorí jeden celok, ústavný súd pre úplnosť konštatuje, že hoci obsah základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je obdobný do tej miery, že ich porušenie ústavný súd posudzuje spoločne, perspektíva ústavného súdu vo vzťahu k jednotlivým štátnym orgánom je odlišná ako v prípade Európskeho súdu pre ľudské práva. Európsky súd pre ľudské práva posudzuje namietané porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu k Slovenskej republike ako členskému štátu Rady Európy a ústavný súd ako najvyšší vnútroštátny súdny orgán ochrany ústavnosti posudzuje potenciálne porušenie základných práv sťažovateľov vo vzťahu k jednotlivým štátnym orgánom (m. m. I. ÚS 390/2019).

14. Vzhľadom na to, že sťažovateľ namietal porušenie svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Pc 5/2019 ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu v čase, keď sa vec už nachádzala na inom súde, v dôsledku čoho už k porušovaniu namietaného práva jeho postupom nemohlo dochádzať, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

15. Nad rámec ústavný súd konštatuje, že k celkovej dĺžke konania pred Okresným súdom Bratislava II podľa názoru ústavného súdu výrazne prispel aj samotný sťažovateľ, a to podaním nekvalifikovaného návrhu, ktorého nedostatky musel súd odstraňovať, ale predovšetkým tým, že svoj návrh adresoval miestne nepríslušnému súdu. V slobodnej spoločnosti je vecou nositeľov práv, aby svoje práva hájili a starali sa o ne (*vigilantibus iura...*). Ten, kto sa stavia k ochrane svojich práv s neospravedliteľnou ľahostajnosťou alebo nevedomosťou v konaní pred všeobecným súdom, nemôže s úspechom požadovať ochranu týchto svojich práv následne na ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu označeného práva postupom Okresného súdu Bratislava IV:

16. Ústavný súd z predloženého súdneho spisu a vyjadrenia okresného súdu, ktoré si podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde vety za bodkočiarkou vyžiadal pred predbežným prerokovaním vecí, zistil, že okresný súd po postúpení mu vecí ako miestne príslušnému súdu konal priebežne a bez zbytočných prietáhov. Z prehľadu procesných úkonov okresného súdu vyplýva, že konanie prebiehalo plynulo a úkony súd vykonával v pravidelných intervaloch. Nečinnosť alebo pasivita súdu nebola zistená a ústavný súd nenašiel v postupe okresného súdu nič, čo by mu bolo možné vytknúť. Ústavný súd poukazuje predovšetkým na tú skutočnosť, že okresný súd vykonal vo veci dve pojednávania a rozhodol vo veci v priebehu deviatich mesiacov od okamihu, keď mu vec bola postúpená, čo *prima facie* nemožno označiť za dobu neprimeranú. Aktuálne vo veci prebieha príprava na predloženie odvolania krajskému súdu na rozhodnutie.

17. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Pc 1/2022 nedošlo k zbytočným prietáhom a ústavnú sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

18. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (napr. I. ÚS 358/2019, I. ÚS 85/2021).

19. Keďže ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi postupom okresného súdu v napadnutom konaní a obsahom namietaného práva neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o jeho porušení, odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

20. Z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia označeného práva.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 23. marca 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu